

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэгийн 2022 санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ОРА-2023/43/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Эрдэнэт хот

2023 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах
Утас: 70353088 Цахим хаяг: narmandakhts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах
Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Бямбатогтох
Утас: 70357955 Цахим хаяг: byambatogtokhb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2023.02.24 № 77

танай _____-ны № _____-т

ОРХОН АЙМГИЙН
ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР
ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ
Ж.ДАВААСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон аймгийн Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Орхон аймгийн Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Улсын төсвөөс 513,494.9 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 1 төсөл, хөтөлбөрийн зардлын санхүүжилт 63,805.4 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын сангаас 4,389.8 мянган төгрөг нийт 581,690.1 мянган төгрөгийн орлого төвлөрснөөс, 566,366.8 мянган төгрөгийг үйл ажиллагааны зардалд зарцуулж, 1,009.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлж, байгууллагын харилцах дансанд 14,313.4 мянган төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй, төсвийн гүйцэтгэл 97.3 хувьтай байна.

D:\my doc \alban bichig\ 2023-A4.doc

Аудитын гол асуудал

Боловсролын байгууллага гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр санхүүжих болсноор сургуулийн өмнөх боловсрол олгох хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 7 болж, зардлын зүйл анги багасаж, ихэнх зардал бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулах болсон байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 зорилтын хүрээнд 35 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр аймгийн Боловсрол, шинжлэх ухааны газрын даргатай байгуулж, хэрэгжилтийг 91 хувьтай гэж үнэлсэн байна.

Тухай аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй төрийн аудитын албан хаагчид аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРМАНДАХ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	75,909,525.94	106,489,913.24
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	-	14,313,388.30
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	-	14,313,388.30
3121	Төгрөг	-	14,313,388.30
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	14,313,388.30
33	АВЛАГА	-	213,000.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	213,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	75,909,525.94	91,963,524.94
351	Түүхий эд материал	72,515,495.94	76,854,794.94
35110	Тусгай зориулалттай материал	72,486,445.94	76,825,744.94
35130	Эм боох материал	29,050.00	29,050.00
354	Хангамжийн материал	3,394,030.00	15,108,730.00
35410	Бичиг хэргийн материал	517,150.00	702,950.00
35420	Аж ахуйн материал	2,599,980.00	12,516,780.00
35460	Хүнсний материал	276,900.00	1,889,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	912,464,764.43	943,691,950.15
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	912,464,764.43	943,691,950.15
392	Биет хөрөнгө	800,334,764.55	831,611,950.31
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	825,501,320.32	825,501,320.32
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(50,265,486.09)	(67,096,029.93)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	41,835,447.35	69,207,148.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(32,462,986.38)	(17,051,833.71)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	38,754,409.70	30,146,394.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(31,001,361.22)	(16,345,406.24)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	10,142,609.87	10,142,609.87
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,169,189.00)	(2,892,252.00)
393	Биет бус хөрөнгө	112,129,999.88	112,079,999.84
39301	Програм хангамж	400,000.00	400,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(150,000.12)	(200,000.16)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	111,880,000.00	111,880,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	988,374,290.37	1,050,181,863.39
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	825,936.70	461,617.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	825,936.70	461,617.00
413	Өглөг	825,936.70	461,617.00
4136	Бусад өглөг	825,936.70	461,617.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	483,000.00	-
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	342,936.70	461,617.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	987,548,353.67	1,049,720,246.39
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	987,548,353.67	1,049,720,246.39
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	618,529,516.00	618,529,516.00

512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,994,077.19	65,165,969.91
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,994,077.19	(985,380,213.18)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,050,546,183.09
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	366,024,760.48	366,024,760.48
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	988,374,290.37	1,050,181,863.39

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	442,315,400.00	1,630,280,338.37
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	73,600.00	-
120	Нийтлэг татварын бус орлого	73,600.00	
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	73,600.00	1,052,980,038.37
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	73,600.00	14,815,500.00
120017	Үнэ төлбөргүй авсан -Үндсэн хөрөнгө		952,706,212.43
120018	Үнэ төлбөргүй авсан -бараа материал		85,458,325.94
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	442,241,800.00	577,300,300.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	407,203,800.00	513,494,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	513,494,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	407,203,800.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	440,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	300,000.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	140,000.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	34,598,000.00	63,805,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	21,772,100.00	63,805,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	12,825,900.00	-
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	462,831,912.96	579,734,155.28
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	462,831,912.96	579,734,155.28
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	454,460,629.96	578,724,221.18
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	340,474,021.70	397,604,206.00
210101	Үндсэн цалин	238,643,285.70	298,461,572.01
210102	Нэмэгдэл	86,335,198.00	74,892,543.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	680,677.00	92,463.99
210104	Урамшуулал	14,814,861.00	24,157,627.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,631,723.00	50,454,844.90
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,678,223.00	33,652,710.15
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,488,400.00	4,277,825.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,790,700.00	3,300,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	697,700.00	877,073.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,976,700.00	8,346,935.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	13,913,519.00	18,655,728.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,849,372.00	5,815,987.00

210302	Түлш, халаалт	4,930,065.00	5,627,497.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,134,082.00	7,212,244.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,688,631.88	14,078,350.00
210401	Бичиг хэрэг	1,681,650.00	4,524,450.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	423,200.00	171,600.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	721,500.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,054,050.00	6,836,400.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	5,808,231.88	2,545,900.00
2105	Нормативт зардал	15,517,180.00	58,064,730.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	303,250.00	196,600.00
210502	Хоол, хүнс	15,213,930.00	57,868,130.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	10,424,850.00
210604	Урсгал засвар	-	10,424,850.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	660,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	660,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	27,235,554.38	28,781,512.28
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	849,900.00	4,256,100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	430,000.00	695,650.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	25,955,654.38	23,829,762.28
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	8,371,283.00	1,009,934.10
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	150,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	150,000.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	6,709,981.00	1,009,934.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,709,981.00	1,009,934.10
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,511,302.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,511,302.00	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(20,516,512.96)</u>	<u>1,050,546,183.09</u>
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(20,516,512.96)</u>	<u>1,050,546,183.09</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>457,435,697.00</u>	<u>581,690,083.00</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	457,435,697.00	581,690,083.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	407,203,800.00	513,494,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	513,494,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	407,203,800.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	440,000.00	-

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	300,000.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	140,000.00	-
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	34,598,000.00	63,805,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	21,772,100.00	63,805,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	12,825,900.00	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	15,193,897.00	4,389,783.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	15,193,897.00	4,389,783.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>444,948,097.00</u>	<u>567,376,694.70</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	444,948,097.00	567,376,694.70
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	421,194,617.00	562,326,977.60
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	340,131,085.00	398,048,525.70
210101	Үндсэн цалин	238,300,349.00	298,905,891.71
210102	Нэмэгдэл	86,335,198.00	74,892,543.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	680,677.00	92,463.99
210104	Урамшуулал	14,814,861.00	24,157,627.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,631,723.00	50,454,844.90
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,678,223.00	33,652,710.15
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,488,400.00	4,277,825.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,790,700.00	3,300,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	697,700.00	877,073.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,976,700.00	8,346,935.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	13,430,519.00	19,138,728.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,366,372.00	6,298,987.00
210302	Түлш, халаалт	4,930,065.00	5,627,497.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,134,082.00	7,212,244.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,104,650.00	1,062,900.00
210401	Бичиг хэрэг	206,500.00	-
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	423,200.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	689,500.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	785,450.00	1,062,900.00
2105	Нормативт зардал	15,588,290.00	59,480,230.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	60,500.00	-
210502	Хоол, хүнс	15,111,790.00	59,480,230.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	416,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,631,600.00	16,142,050.00
210604	Урсгал засвар	1,631,600.00	16,142,050.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	660,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	660,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,676,750.00	17,339,699.00

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	849,900.00	9,989,699.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,826,850.00	7,350,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	23,753,480.00	5,049,717.10
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	15,532,197.00	4,039,783.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	15,193,897.00	4,039,783.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	338,300.00	-
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,709,981.00	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,709,981.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,511,302.00	1,009,934.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,511,302.00	1,009,934.10
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>12,487,600.00</u>	<u>14,313,388.30</u>
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	12,487,600.00	14,313,388.30
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		14,313,388.30

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	2,994,077.19	987,548,353.67
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	2,994,077.19	987,548,353.67
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	62,070,509.72	62,070,509.72
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	65,064,586.91	1,049,618,863.39
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	65,064,586.91	1,049,618,863.39
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(988,374,290.37)	(988,374,290.37)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	(923,309,703.46)	61,244,573.02
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,050,546,183.09	1,050,546,183.09
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	618,529,516.00	366,024,760.48	127,236,479.63	1,111,790,756.11

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Гүйцэтгэлийн хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	577,300,300.00	563,336,911.70	13,963,388.30	97.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	577,300,300.00	563,336,911.70	13,963,388.30	97.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	577,300,300.00	562,326,977.60	14,973,322.40	97.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	400,739,400.00	398,048,525.70	2,690,874.30	99.3
210101	Үндсэн цалин	332,470,800.00	298,905,891.71	33,564,908.29	89.9
210102	Нэмэгдэл	58,527,300.00	74,892,543.00	(16,365,243.00)	128.0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	537,200.00	92,463.99	444,736.01	17.2
210104	Урамшуулал	9,204,100.00	24,157,627.00	(14,953,527.00)	262.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	51,114,800.00	50,454,844.90	659,955.10	98.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	34,016,500.00	33,652,710.15	363,789.85	98.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,349,300.00	4,277,825.47	71,474.53	98.4
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,399,700.00	3,300,300.00	99,400.00	97.1
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	850,100.00	877,073.82	(26,973.82)	103.2
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,499,200.00	8,346,935.46	152,264.54	98.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20,140,500.00	19,138,728.00	1,001,772.00	95.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,295,900.00	6,298,987.00	(1,003,087.00)	118.9
210302	Түлш, халаалт	7,283,300.00	5,627,497.00	1,655,803.00	77.3
210303	Цэвэр, бохир ус	7,561,300.00	7,212,244.00	349,056.00	95.4
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,071,000.00	1,062,900.00	8,100.00	99.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,071,000.00	1,062,900.00	8,100.00	99.2
2105	Нормативт зардал	69,425,400.00	59,480,230.00	9,945,170.00	85.7
210502	Хоол, хүнс	69,425,400.00	59,480,230.00	9,945,170.00	85.7
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,142,400.00	16,142,050.00	350.00	100.0
210604	Урсгал засвар	16,142,400.00	16,142,050.00	350.00	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,110,000.00	660,000.00	450,000.00	59.5
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,110,000.00	660,000.00	450,000.00	59.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,556,800.00	17,339,699.00	217,101.00	98.8
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,206,800.00	9,989,699.00	217,101.00	97.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,350,000.00	7,350,000.00	-	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	1,009,934.10	(1,009,934.10)	

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	1,009,934.10	(1,009,934.10)	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1,009,934.10	(1,009,934.10)	
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	577,300,300.00	576,640,365.90	659,934.10	99.9
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	513,494,900.00	513,494,900.00	-	100.0
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	513,494,900.00	513,494,900.00	-	100.0
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	63,805,400.00	62,795,465.90	1,009,934.10	
132001	Орон нутгийн төсвөөс	63,805,400.00	62,795,465.90	1,009,934.10	
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	350,000.00	(350,000.00)	
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	350,000.00	(350,000.00)	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл			-	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		14,313,388.30	(14,313,388.30)	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	31	31	-	100
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21	21	-	100
620003	Үйлчлэх ажилтан	9	9	-	100
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	200	200	-	
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	200	200	-	
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	200	200	-	100
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	31	31	-	100
650004	ССБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	19	19	-	100
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	1	1	-	100
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	11	11	-	100

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 324.6 мянган төгрөгийн алдааг¹ залруулж тайлагналаа.

Үүнд: Татварын байгууллагад хувь хүний орлогын албан татварыг 213.0 мянган төгрөг илүү төлж, санхүүгийн тайланд авлагаар тайлагнаагүй, цалингаас суутгах даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг албан хаагчдаас 111.6 мянган төгрөгөөр илүү суутгаж, санхүүгийн тайланд өглөгөөр тайлагнаагүйг аудитын явцад авлага, өглөгөөр залрууллаа.

Аудитаар нийт 8,248.1 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 298.2 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 7,625.3 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага хүргүүлж, 324.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж хүргүүллээ.

5.1 Төлбөрийн акт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, төсвийг үр ашиггүй зарцуулсан зөрчилд 298.2 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар хүргүүлсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдлийг шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэлгүй ур чадварын нэмэгдэл олгосон зөрчлийг арилгах 7,625.3 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага хүргүүлэв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал.

Илрүүлэлт: Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 21.1 хувиар өссөн байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.6-д "нөөцлөх шаардлагатай бараа, материалыг үр ашиггүй удаан хадгалах, шаардлагагүйгээр их хэмжээгээр бараа, материал бэлтгэх, нөөцлөх" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын ангилал, толилуулга, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвийг үр ашигтай хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах.

2. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал.

Илрүүлэлт: Эм, эмнэлэгийн хэрэгслийн материал, барилгын засварын материалыг аж ахуйн материалд бүртгэж, бараа материалыг үнэн зөв ангилж бүртгээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2-т "санхүүгийн аливаа үйл ажиллагааг нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу, цаг хугацаанд нь, үнэн зөв, үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэн бүртгэж, тайлагнах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын ангилал, толилуулга, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Аж ахуйн материалд бүртгэлтэй бараа материалыг үнэн зөв ангилж, холбогдох дансанд бүртгэж, 2023 оны эхний хагас жилийн тайланд залруулах.

3. Өглөгийн данстай холбоотой асуудал.

Илрүүлэлт: Цалингаас суутгах даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг албан хаагчдаас 111.6 мянган төгрөгөөр илүү суутгаж, санхүүгийн тайланд өглөгөөр тайлагнаагүй, тайлант онд өглөг үүсгэж ажилласан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2-д "Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ", 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Санхүүгийн тайланг үнэн зөв илэрхийлж, өглөг үүсгэхгүй ажиллах.

4. Авлагын данстай холбоотой асуудал.

Илрүүлэлт: Татварын байгууллагад хувь хүний орлогын албан татварыг 213.0 мянган төгрөг илүү төлж, санхүүгийн тайланд авлагаар тайлагнаагүй, тайлант онд авлага үүсгэж ажилласан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2-т "санхүүгийн аливаа үйл ажиллагааг нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу, цаг хугацаанд нь, үнэн зөв, үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэн бүртгэж, тайлагнах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Санхүүгийн тайланг үнэн зөв илэрхийлж, авлага үүсгэхгүй ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөг/				Зөвлөмж	
							Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэг	2	324.6	2	324.6			2	324.6				
Дүн	2	324.6	2	324.6			2	324.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		/мянган төгрөг/			
									Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалт-ны тоо	Тоо	Дүн
Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэг	8	8,248.1	2	298.2	2	7,625.3	4	324.1				
Дүн	8	8,248.1	2	298.2	2	7,625.3	4	324.1				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөг/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Хорин дөрөвдүгээр цэцэрлэг								
Дүн								

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
	НИЙТ	1	1			1			